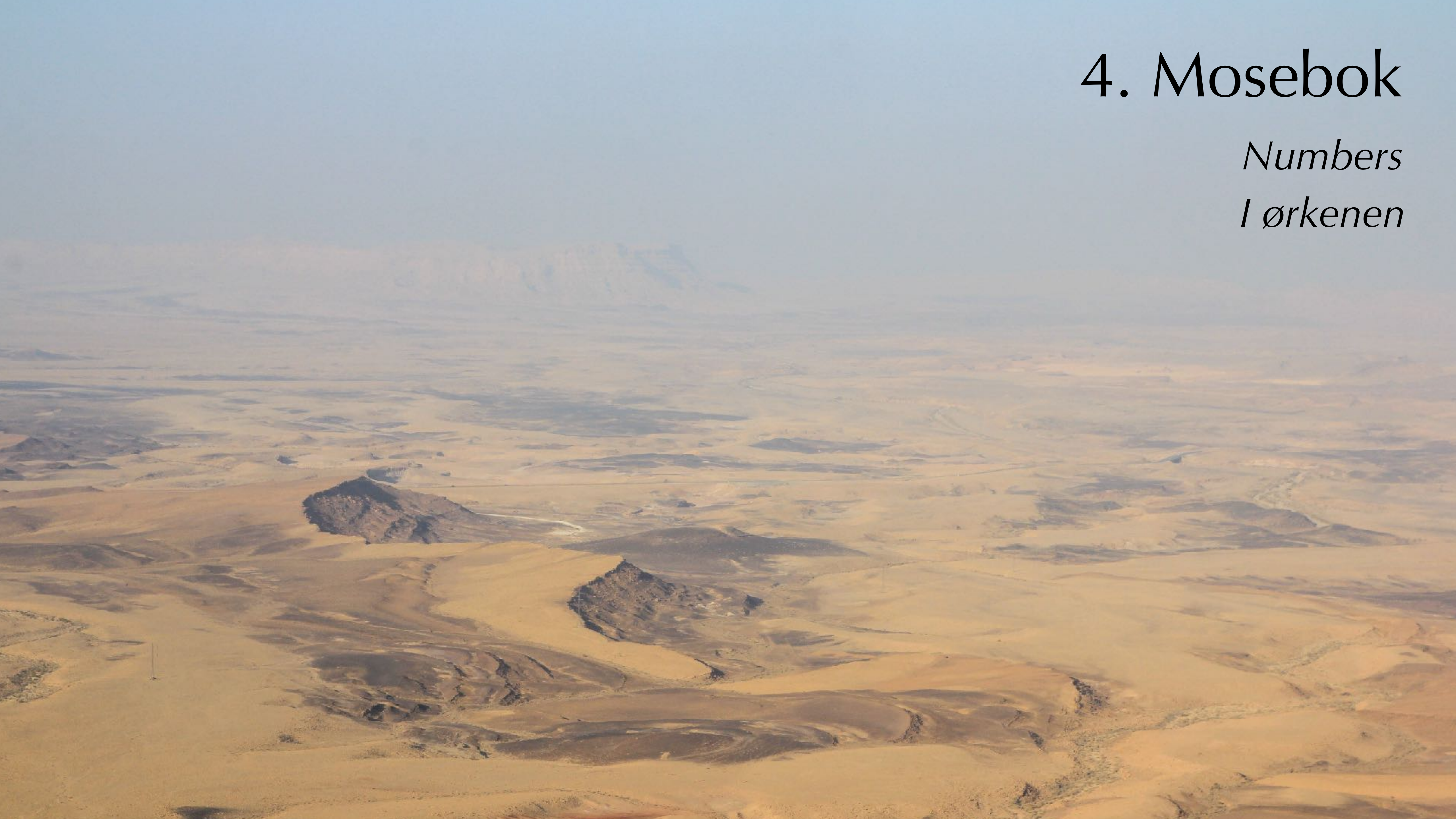

4. Mosebok

Numbers

I ørkenen

4. Mosebok

Numbers
I ørkenen

When you start reading the Bible from the beginning and hit the Book of Numbers

@theprinceofmemegypt

*“Det tok Gud bare én natt å få Israel ut av Egypt,
men det tok 40 år å få Egypt ut av Israel.”*

ORIGENES (CA. 185-254 E.KR.)

“Når evangeliene, apostelen eller salmene blir lest, mottar en annen person dem med glede, omfavner dem gladelig... men hvis 4. Mosebok blir lest opp for ham... vil han bedømme at det ikke er noe der som er nyttig, ikke noe som kan være et middel for hans svakhet eller til hjelp for hans sjels frelse. Han vil hele tiden spytte det ut som tung og belastende mat.”

“Disse hendelsene er advarende eksempler for oss. De skal lære oss ikke å ha lyst til det onde, slik de hadde... Det som hendte med dem, skulle være til advarsel. Det ble skrevet til rettledning for oss...”

– Paulus (1 Kor 10:6, 11)

4. Mosebok som advarende eksempler:

- Sal 78, 95, 106
- Esek 20
- 1. Kor 10:
 - om klaging og sette Gud på prøve (11:1, 11:4, 14:2, 14:36, 16:11-35, 41-49, 21:5)
 - seksuell umoral (kap 25)
- Hebreerbrevet: 4. Mos 13-14 (via Sal 95)

4. Mosebok som advarende eksempler:

Hebreerbrevet 3-4:

- Gjør ikke hjertene harde som under opprøret (3:8)
- Se til at ingen av dere blir onde og vantro i hjertet og faller fra (3:12)
- ...så ingen av dere skal la seg bedra av synden og bli forherdet (3:13)
- ...så ingen faller fra på grunn av samme slags ulydighet (4:11)

Israel i ørkenen —> menigheten

Israelittene:

1. befridd fra Egypt ved Moses
2. gjennom vann (1 Kor 10,2: “døpt til Moses i skyen og i havet”)
3. gjort til Guds folk (den gamle pakt)
4. fått Guds lov
5. på vei mot det lovede landet

Menigheten:

1. befridd fra synd av Jesus (Matt: den nye Moses)
2. døpt (i den treenige Guds navn)
3. gjort til Guds folk (den nye pakt)
4. fått Guds lov (ved Ånden)
5. på vei mot det lovede landet (Hebr.: “hvilen”)

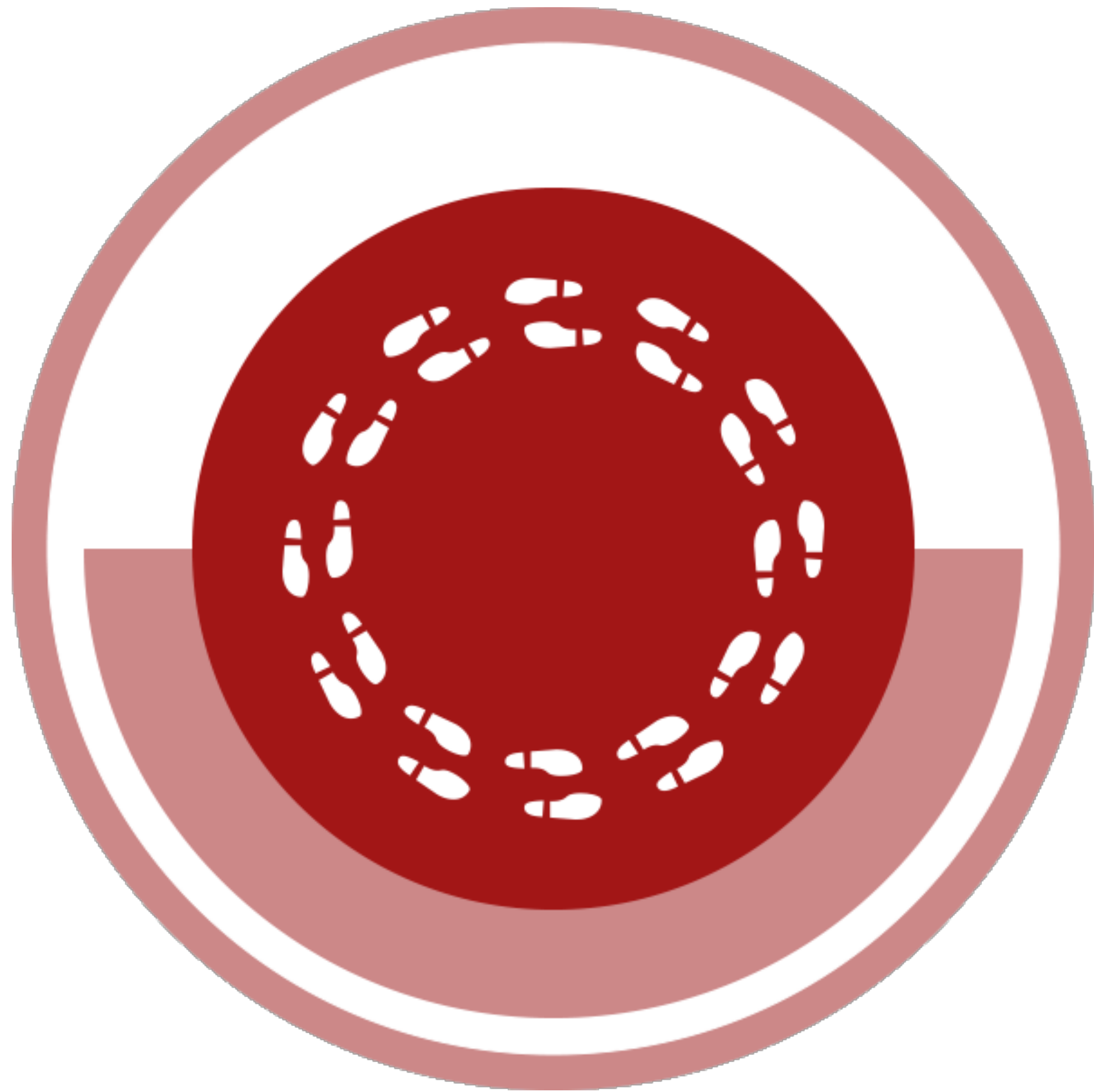
Ørkenvandringen kan ses på som et bilde på hele den kristne vandringen fra utfrielsen til den endelige frelsen.

Ødemarken som et bilde

- ▶ Et tvetydig bilde: Livstruende og farlig, men også trygghet fra fiender (israelittene fra Egypt, David fra Saul, Elia fra Jesabel) hvor Gud forsørger og åpenbarer seg. Et sted hvor man kan oppleve både godt og ondt.
- ▶ Klaging, opprør og straff, eller lære å stole på Gud. Modning og lærdom, eller undergang og død.

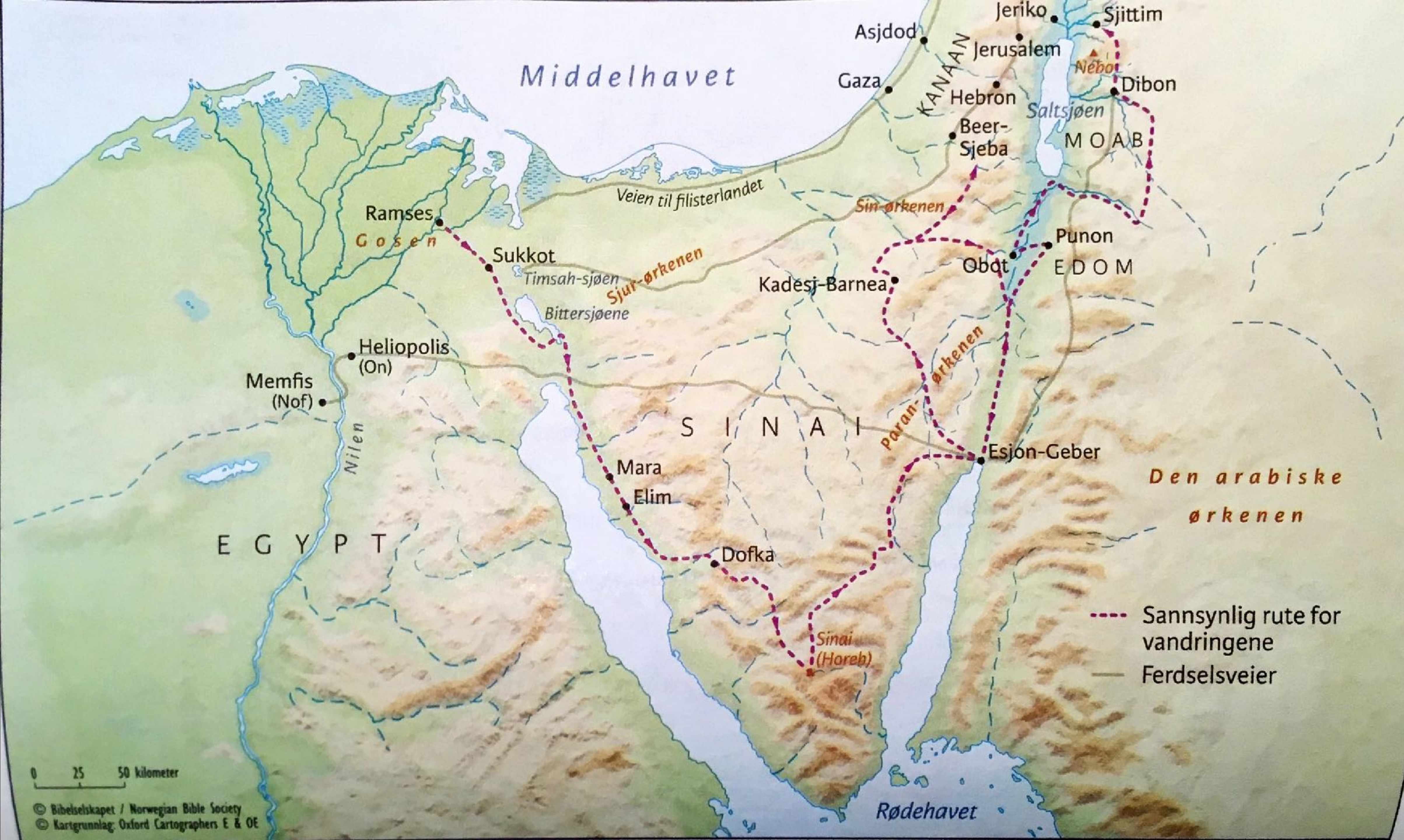
Ørkenvandringen kan også ses på som et bilde på perioder i livet preget av åndelig tørke, ensomhet og prøvelser.

4. Mosebok

- Folket går gjennom en smertefull prosess med testing (5. Mos 8:2, 15-16) og modning hvor Gud lærer dem om konsekvensene av opprør og uansvarlige avgjørelser.
- Hver gang Israel gjør opprør, viser Gud sin rettferdighet og barmhjertighet på samme tid.
- Den gamle generasjonen har sett Guds storhet og store undre gang på gang (14:22), men de kommer aldri til en ordentlig tro på Gud hvor de stoler på ham (= tillit)(14:23).
- Ørkenperioden forvandler Israel fra en gjeng med eks-slaver til en nasjon som er klar til å innta landet de har blitt lovt.

Middelhavet

Jeriko
Sjittim
Jerusalem
Dibon
Hebron
Beer-Sjeba
M O A B

Ramses
Gosen

Sukkot

Veien til flisterlandet

Sin-ørkenen

Punon
E D O M

Kadesj-Barnea

Obot

Memfis
(Nof)

Heliopolis
(On)

S I N A I

Paran-ørkenen

Esjon-Geber

Den arabiske
ørkenen

Mara
Elim

Dofka

--- Sannsynlig rute for vandringene
— Ferdseisveier

Sinai
(Horeb)

E G Y P T

Rødehavet

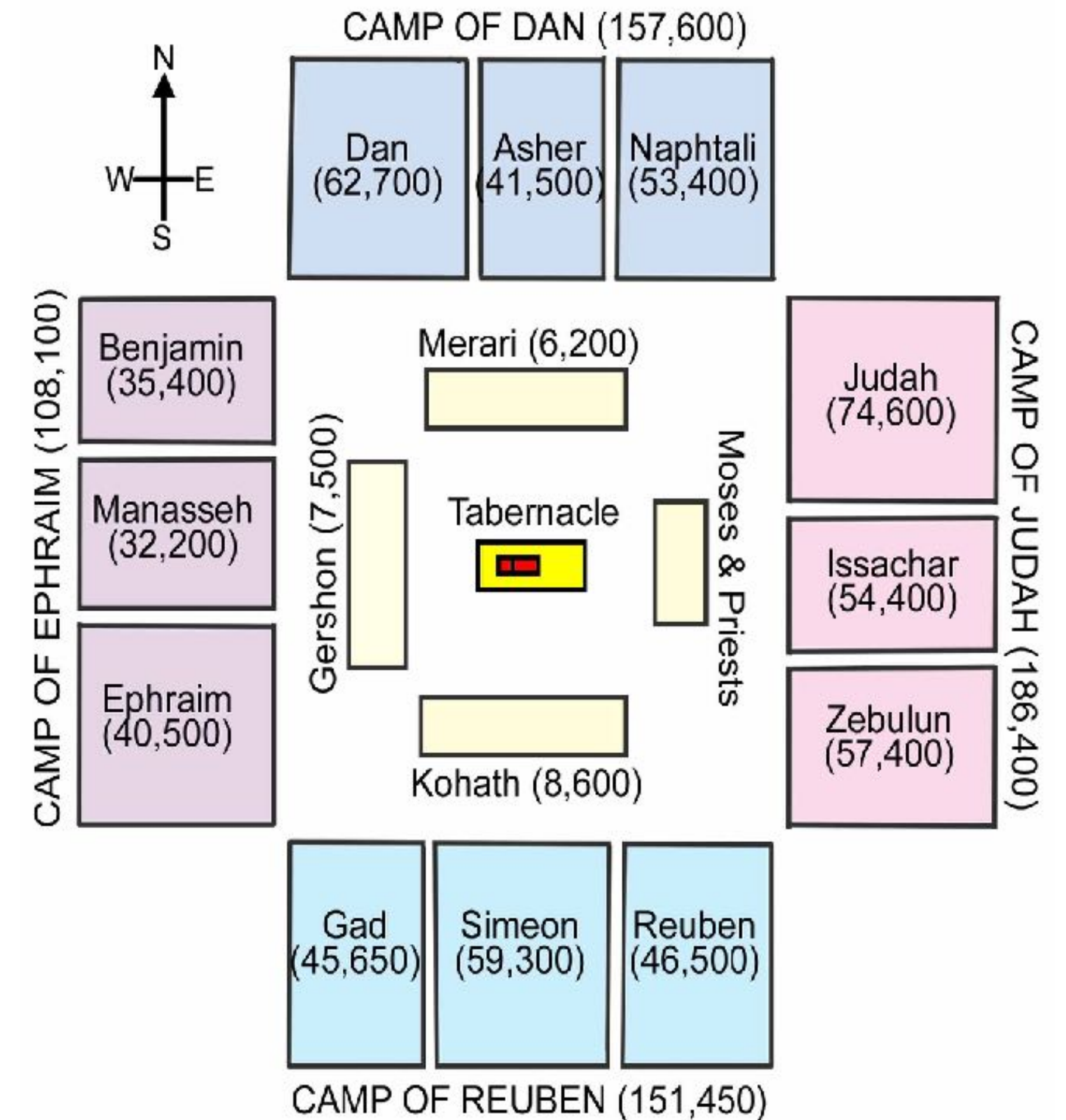
0 25 50 kilometer

© Bibelselskapet / Norwegian Bible Society
© Kartgrunnlag: Oxford Cartographers E & OE

Kap 1-10 Sinaifjellet (20 dager)	Kap 1-4: Organisering	1. telling	Orden og forberedelser	Den gamle generasjonen
	Kap 5-10: Rensing	1. instruksjoner		
Kap 11-25 Paran-ørkenen (38 år)	Kap 11-12: Til Kadesj	1. reise	Uorden og utsettelse	Den tragiske overgangen
	Kap 13-14: Ved Kadesj	Spionering & vantro		
	Kap 15-19: I ørkenen	38 år		
	Kap 20-25: Til Moab	2. reise		
Kap 26-36 Moab (ca. 5 mnd)	Kap 26-27: Reorganisering	2. telling	Orden og forberedelser	Den nye generasjonen
	Kap 28-30: Lover om ofringer og løfter	2. instruksjoner		
	Kap 31-36: Kamp og første landdeling			

Kap 1-10

- Kronologisk: Helligdommen (9:15-23) — ofringer (kap 7-8) — påske (9:1-14) — manntall (kap 1-6) — avreise (kap 10)
- Teksten er ikke kronologisk, men følger mer leiropsettet:
 - stammene ytterst (kap 1-2) —> prestene (kap 3-4, 8)—> telthelligdommen innerst (kap 9)
- **Poenget: Leseren blir ført inn mot telthelligdommen. Understreker viktigheten av at Gud må være sentrum.**
- Gud ville ikke dra med dem i 2. Mos 33:3. Hensikten med 4. Mos 1-10 er at Gud skal kunne gå sammen med dem.

Arrangement of the Camp of Israel
Numbers 2:1-3:39

Copyright 2011, Ralph F. Wilson (pastor@joyfulheart.com)
Permission to reprint granted to all so long as copyright line remains

Kap 1-4

- En hær — som ikke får kamptrening men som blir rensset og helliggjort, fordi de skal til kamp mot avgudsdyrkelse og synd, ikke mennesker.
- De har gått fra 70 personer (2. Mos 1) til 600.000 menn.
- Guds plan går framover og han har holdt løftene sine så langt.
- Levittene får hver sin oppgave ang. telthelligdommen. Strenge regler for hvem som gjør hva.

Loven om sjalusi (5:1 1-31)

- Når en mann mistenker at kona har vært utro, og det ikke finnes noen vitner. Denne loven skulle avgjøre om hun var skyldig eller ikke. Lignende ritualer i andre kulturer.
- Hun skulle svare “amen” (la det skje) til straffen (uklart nøyaktig hva, men hun vil uansett ikke kunne få barn).
- Skulle drikke vann + sand + blekk = ikke farlig. Det er Gud som avslører sannheten.
- Hensikt:
 1. Beskytte kvinnen mot falske anklager
 2. Beskytte menighetens renhet
- Viser hvor alvorlig Gud tar utroskap.
- Utroskap + skrift + sand → Joh 8:2-12

Øversteprestens velsignelse (6:22-27)

- Eldste bevarte bibelteksten (“sølvrollene” fra ca. 600 f.Kr.)
 - Kommer kronologisk som det siste før avreise. Etter at de har vært lydige mot alt Gud har sagt.
 - Om at Herren skal **velsigne dem** (pga Abraham) **og bevare dem** (i pakten), **la sitt ansikt/nærvær** (skyen) **lyse over dem og være dem nådig, løfte sitt ansikt mot dem** (og gi oppmerksomhet) **og gi dem fred** (og helhet og velvære, gjennom en rett relasjon med ham).
 - Derfor åpner Paulus brevene sine med “nåde og fred”?
- ➔ Åp 22,4: “De skal se hans ansikt, og de skal ha hans navn på sin panne” (v. 27).

Kap 6-10

- Nasireerløftet (6:1-21) står i sammenheng med hellighet og renhet (kap 5-10). ‘Nazir’ har med ‘innvielse’ å gjøre (og oversettes med ‘renhetsinnvielse’ i LXX). Samson var en nasireer hele livet (Dom 13:4-7), kanskje døperen Johannes også (Luk 1:15), og kanskje Paulus i en periode (Apg 18:18).
- Kap 7 er det nest lengste kapitlet i Bibelen (etter Sal 119). Effekt: Imponere leserne med gavenes storhet og at alle stammene var med på det.
- Påske (kap 9): Gud er fleksibel på tidspunktet (v. 11), men ikke på deltagelsen (v. 13). Å feire påske var et tegn på at man var en del av det utfridde folket. Hvis du ikke brydde deg, ville du ikke kunne være en del av folket.

Tidløse sannheter fra kap 1-10

1. Gud vil ha orden (1. Kor 14:33)

2. Han gir menigheten ulike oppgaver (kap 3-4) —> nådegaver

Kap 1-10 Sinaifjellet (20 dager)	Kap 1-4: Organisering	1. telling	Orden og forberedelser	Den gamle generasjonen
	Kap 5-10: Rensing	1. instruksjoner		
Kap 11-25 Paran-ørkenen (38 år)	Kap 11-12: Til Kadesj	1. reise	Uorden og utsettelse	Den tragiske overgangen
	Kap 13-14: Ved Kadesj	Spionering & vantro		
	Kap 15-19: I ørkenen	38 år		
	Kap 20-25: Til Moab	2. reise		
Kap 26-36 Moab (ca. 5 mnd)	Kap 26-27: Reorganisering	2. telling	Orden og forberedelser	Den nye generasjonen
	Kap 28-30: Lover om ofringer og løfter	2. instruksjoner		
	Kap 31-36: Kamp og første landdeling			

Kap 11: Klaging 1 og 2

- “Herren sa” i kap 1-10, så taler folket i 11:1. **Stor** kontrast!
- **Mønsteret** (som i 2. Mos 32): Folket klager —> Herrens vrede blir tent —> Moses går i forbønn —> straffen opphører (og Gud er barmhjertig)
- De klager “ondt” (LXX: “syndig”), noe som gjør Gud sint. Men når Moses klager, hører Gud og svarer ham. Hva er forskjellen?
 - Forskjell mellom å klage **til** Gud (Moses) og klage **om** Gud (folket) (v. 10)
 - Basis i Gudsrelasjonen (eller mangel på denne)
- **Sal 78:** De syndet og stolte ikke på ham (v. 32), søkte ham bare når han drepte (v. 34), “men han var barmhjertig, han tilga synden og ødela dem ikke, gang på gang holdt han vreden tilbake og slapp ikke all sin harme løs.” (v. 38)
- Anvendelse:
 - *La oss ikke være misfornøyde og murre, slik noen av dem gjorde, de som ble drept av ødeleggeren.* (1 Kor 10:10)
 - Ikke spre det, men klag til Gud i stedet. Ikke få andre til å vakle. (Sal 73:15)

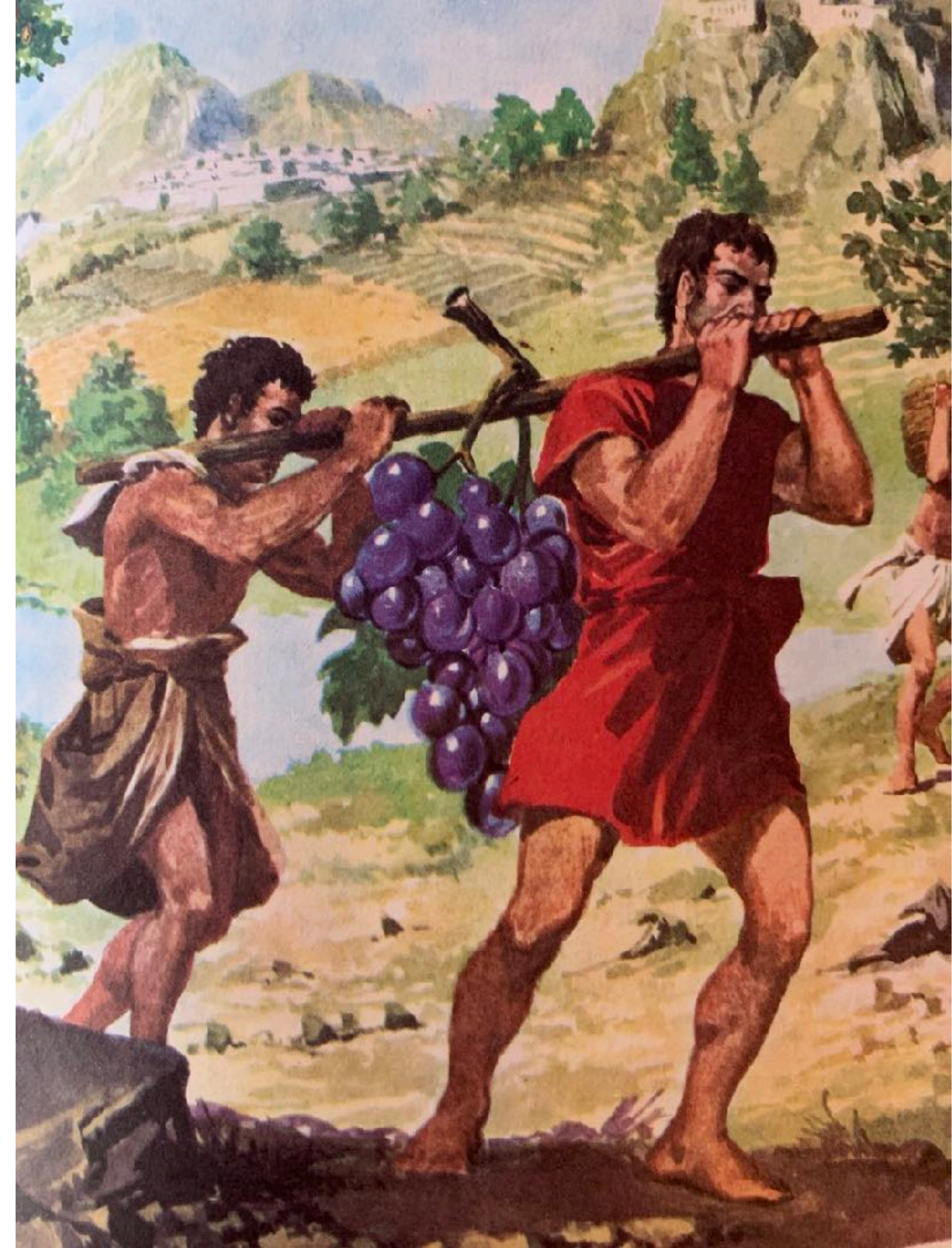
Klaging nr. 3 (kap 12)

- Stolthet og misunnelse hos Mirjam og Aron (v. 1-2). Moses er i motsetning ydmyk.
- v. 6: Profetene så budskapene sine (f.eks. Jes 1:1, 2:1). Derfor også kalt "seere".
 - v. 8: "munn til munn" på hebraisk
 - Gud taler ikke som til profetene når han taler til Moses (ikke i syner/drømmer, ingen gåter), men direkte med ord.
 - Miriam og Aron har ikke nok respekt for Guds tale til Moses.
- Kanskje mest Mirjam som klagde siden Aron ikke straffes? Hun nevnes også først i v. 1.

Kap 13-14 (klaging nr. 4)

- De tror ikke Gud kan holde sine løfter og gi dem landet (14:2-3)
- De planlegger å gjøre opprør, velge seg en ny leder og dra tilbake til Egypt - og de vil steine Moses, Aron, Josva og Kaleb (14:4, 10).
- ***Folket viser en fullstendig mangel på tillit til Gud og reagerer ut fra frykt i stedet. De forakter Gud selv om de har sett alt han har gjort for dem (14:11, 23). De gjør opprør mot ham (14:9).***
- De har ikke tenkt seg inn i landet. De får dø i ørkenen, slik de heller vil (14:2, 28).
- Barmhjertighet: Tilgir dem (14:20) og lar dem bli nomader i ørkenen — noe som fortsatt er bedre enn å være slaver i Egypt.

HEBREERNE 3:7-19

- v. 7-11: Fra Sal 95,7-11 (om 2 Mos 17 og spesielt 4 Mos 13-14)
 - v. 8: Forherde seg = forakte Gud og ikke tro, til tross for alle tegnene (4 Mos 14:11)
- v. 18-19: vantro = ulydighet (tro = lydighet)
 - 'Vantro' i 4 Mos 14 er ikke å ikke tro at Gud finnes, men å ikke **stole** på Gud. Det motsatte av **tro** er i Bibelen **mistillit**, ofte forbundet med **frykt**.
- Det var ikke klagingen som var det gale, men at de ikke hadde tillit til ham. Ikke noe nytt, men det peker fram på den dagen alle skal dømmes.
- Josva og Kaleb vil komme inn i landet fordi de hadde tillit til Gud. På samme måte vil de som har tillit til at Jesus var Guds Sønn få komme inn i Guds rike.

Kap 15

- v. 2: “Når dere kommer inn i landet...” Nåde på tross av kap 13-14.
- v. 30-31: Den som med vilje bryter Guds lov, spotter Gud, viser forakt for hans ord og skal bli utstøtt av folket. Trolig ikke tilfeldig at dette kommer rett etter kap 13-14.
- v. 32-36: Eksempel. Han gjorde dette med vilje, noe som tydelig viser at han ikke bryr seg om paktstegnet (2. Mos 31:12-17), og derfor kan han ikke være en del av Guds folk. Han velger bort Gud.
 - ➔ Virker naturlig å forstå “den utilgivelige synd” i NT og Hebr 6:4-8, 10:26-31 på samme måte.

Kap 16: Korahs opprør (klaging nr. 5 og 6)

- Levittene hadde ansvaret for telthelligdommen, men bare prestene (levitter av Arons slekt (16:40), foreløpig bare noen få) kunne ofre. (stadfestes i kap 18-19)
- Korah er en levitt av Kehat-slekten, som skulle ta seg av “det høyhellige” (4:4). Men han vil ha prestedtjenesten også (v. 10). Bruker som argument at “hele folket er hellig” (v. 3), men han utfordrer dermed Guds ordninger (kap 3-4).
- v. 22: Moses går i forbønn så ikke hele folket dør (barmhjertighet)
- v. 30: “graven”, ikke “helvete”.
- v. 41: Klager på straffen for forrige klaging. Kaller synderne for “Herrens folk”. De nekter å tro på noe som helst av det Gud gjør.
- v. 46: Aron går i forbønn og gjør soning, står mellom døde og levende (barmhjertighet).
 - ➡ Jesus, den fullkomne øverstepresten som står mellom liv og død for oss

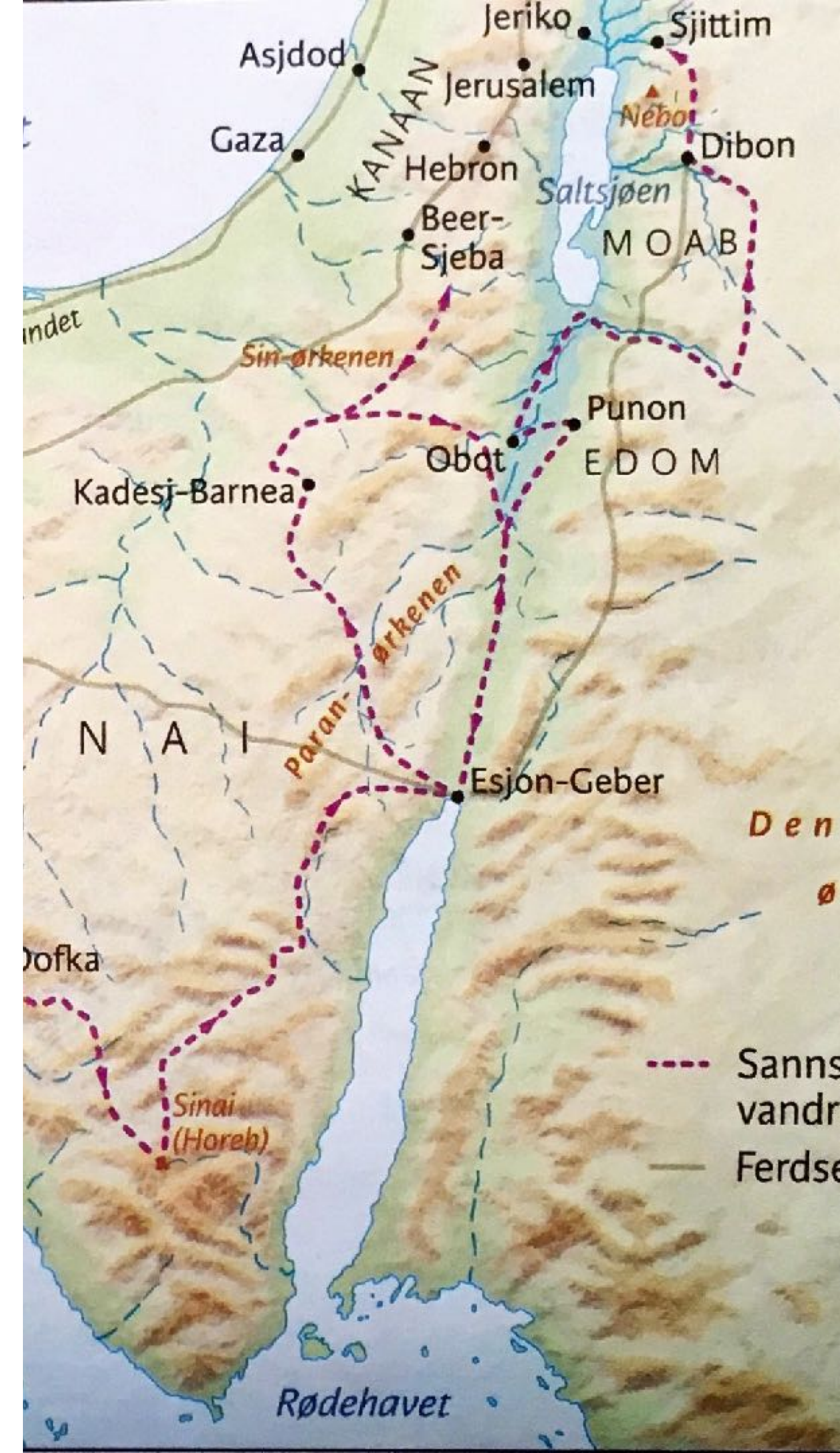
Noen tanker om dødsstraff

- Syndens lønn er døden (Rom 6:23). Egentlig fortjener all synd dødsstraff, og alle mennesker fortjener å dø - og kommer derfor til å dø (16:29).
- Når noen dør “før tiden” viser det at Gud fremskynder den uunngåelige dødsdagen (16:30).
- Dette er ikke nødvendigvis det samme som å gå fortapt (20:26), og *dødsriket* (*sheol*) er ikke *helvete*. Det betyr bare at livene deres ble avsluttet.
- Det er enda verre med overlegg å bryte den nye pakt (Hebr 10:26-31)
- Paulus bruker dødsstraffen i GT i overført betydning om å støte ut en synder fra menigheten (1 Kor 5:2, 13). *Få da den onde bort fra dere viser til slik skal du utrydde det onde hos deg* (9 ganger i 5. Mos).
- De som foraktet Gud i ørkenen, ville ikke inn i det lovede landet, døde derfor tidligere enn naturlig og kom dermed ikke inn. —> De som forakter Gud nå, vil ikke inn i Guds rike, og får derfor ikke evig liv.
- ***Mennesker, enten i 4. Mosebok eller i den nye pakt, vil ha liv kun hvis man stoler på Gud og hans løfter.***

Kap 1-10 Sinaifjellet (20 dager)	Kap 1-4: Organisering	1. telling	Orden og forberedelser	Den gamle generasjonen
	Kap 5-10: Rensing	1. instruksjoner		
Kap 11-25 Paran-ørkenen (38 år)	Kap 11-12: Til Kadesj	1. reise	Uorden og utsettelse	Den tragiske overgangen
	Kap 13-14: Ved Kadesj	Spionering & vantro		
	Kap 15-19: I ørkenen	38 år		
	Kap 20-25: Til Moab	2. reise		
Kap 26-36 Moab (ca. 5 mnd)	Kap 26-27: Reorganisering	2. telling	Orden og forberedelser	Den nye generasjonen
	Kap 28-30: Lover om ofringer og løfter	2. instruksjoner		
	Kap 31-36: Kamp og første landdeling			

Kap 20 (år 40)

- Tilbake til Kadesj (kap 13-14). Hopper sannsynligvis fram til det 40. året og sier dermed med stillhet at de 38 årene var bortkastet.
- Klaging nr. 7 —> Selv Moses og Aron blir lei og gjør for første gang ikke slik Gud har sagt.
 - ▶ Moses slår klippen (som i 2. Mos 17), men han skulle tale til den. Han snakker også som om han gjør det og ikke Gud.
 - ▶ “De gjorde ham bitter så han talte uten å tenke.” (Sal 106:33)
 - ▶ Gud sier de ikke trodde på ham, helliget ham ikke, og satte seg opp mot det han sa (v. 12 og 24)

Kap 21: Klaging nr. 8 og bronkseslangen

21,4-9: Barmhjertighet i at de kan leve hvis de har tillit at kobberslangen redder dem.

- ➔ “Og slik Moses løftet opp slangen i ørkenen, slik må Menneskesønnen bli løftet opp, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv. For så høyt har Gud elsket verden...” (Joh 3:14-16)
- ➔ Den som har tillit til at Jesus redder, får leve.

Middelhavet

E G Y P T

S I N A I

KANAAN

MOAB

EDOM

Den arabiske ørkenen

Memfis (Nof)

Heliopolis (On)

Ramses Gosen

Sukkot

Timsah-sjøen
Bittersjøene

Mara
Elim

Dofka

Sinai (Horeb)

Kadesj-Barnea

Obdt

Punon

Beer-Sjeba

Hebron

Jerusalem

Jeriko

Saltsjøen

Dibon

Nebo

Sjittim

Gaza

Asjdod

Veien til filisterlandet

Sin-ørkenen

Sjur-ørkenen

Paran-ørkenen

--- Sannsynlig rute for vandringene
— Ferdseisveier

Bileam (kap 22-24)

- Bileam: En spåmann av yrke som trolig henvendte seg til ulike guder. Kanskje han kalte den relevante guden “min gud” uansett? (22:18)
- Gud sier først nei, og Bileam adlyder. Andre gang Bileam spør, sier Gud ja med forbehold. Hvorfor flammer da Guds vrede opp i 22:22?
 - Likheter med Jakob (1. Mos 31-32) og Moses (2. Mos 4), hvor Gud sender dem, men så stopper dem. Hver gang ville Gud at de skulle dra, men noe måtte ordnes opp først.
 - Kanskje Bileams motivasjon var pengene (2 Pet 2:15, Jud 11) og ikke å gjøre Guds vilje?
- Ironi: “Seeren” (24:3-4) ikke kan se engelen, mens eselet kan det.

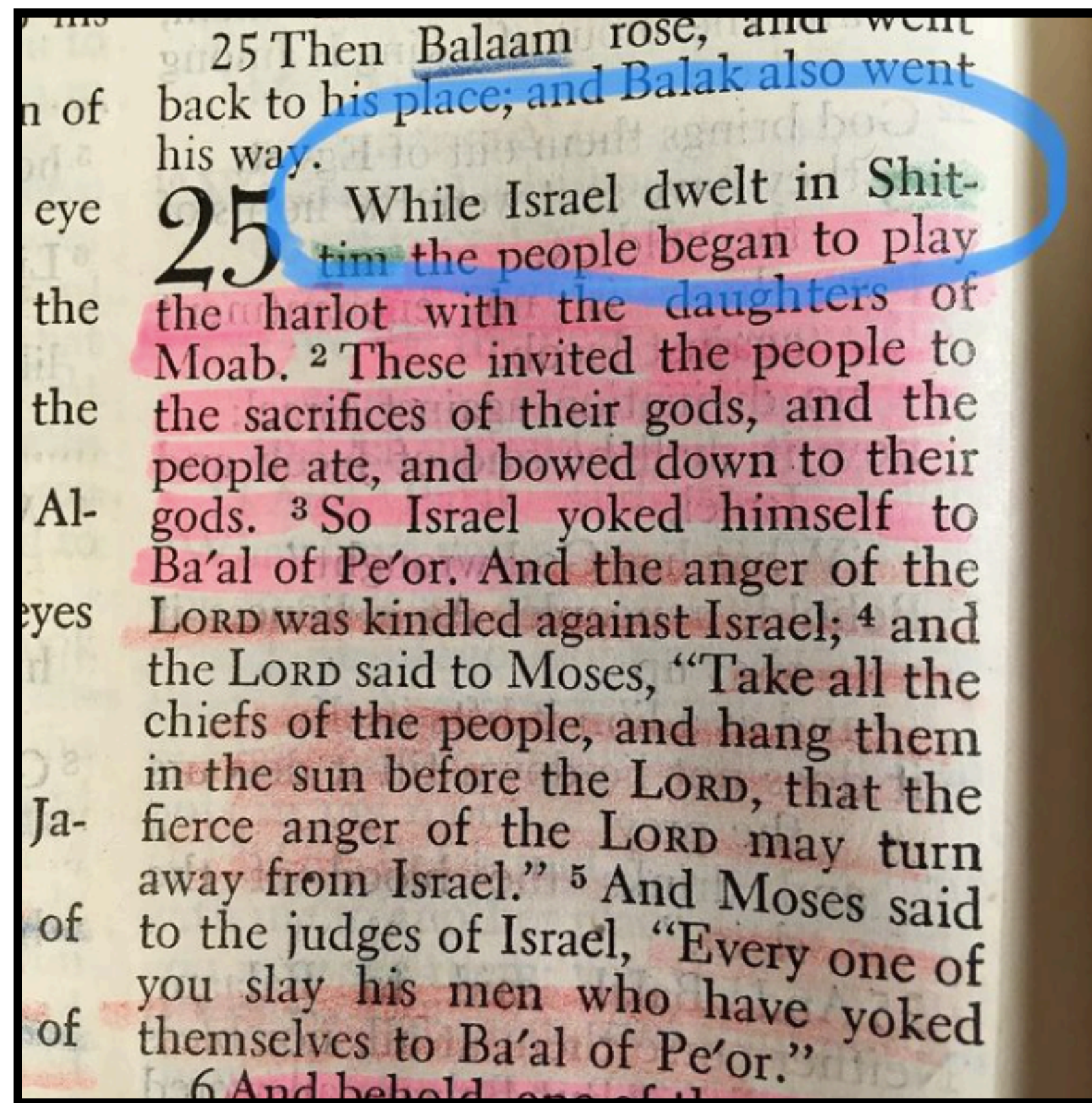
Bileam (kap 22-24)

Utsagnene hans bekrefter løftene til Abraham:

1. 23,7-10: så mange at ingen kan telle dem
2. 23,18-24: at Gud er med dem
3. 24,3-9: at de skal få landet (og siterer 1. Mos 12:3)
4. 24,15-19: En fremtidig konge (David, 2. Sam 8:2) —> Jesus

Hovedpoeng: Ingenting kan forandre Guds velsignelse over Israel.

Kap 25 (1. generasjons siste frafall)

- Igjen en kontrast fra Guds velsignelse til folkets opprør.
- v. 1-3: Når Bileam ikke kunne forbanne dem, foreslo han dette for Balak og midjanittene (31:16, Åp 2:14).
- Både avgudsdyrkelse og seksuell umoral
- Sal 106:28 - holdt offermåltid for døde
- Mannen i v. 6-9 viser stor forakt for Gud og de som sørger over situasjonen. Han har med sine handlinger og vantro avskåret seg selv fra Guds folk.

Kap 26-36

- Ingen dør fra kap 26!
- Potensielle kriser blir ikke til opprør men blir forhandlet og løst (27:1-11, 31:14-35, 32:1-42).
- En positiv del av boka med håp for fremtiden

Kap 31: Krigen mot midjanittene

- Pga kap 25
- 2. generasjonen gjør sin første tabbe, men de ser ikke ut til å ha onde hensikter.
- 32000 kvinner spares (v. 35).
- Midjanittene dukker opp igjen i Dommerne, så enten er dette en “krigsoverdrivelse” eller de bodde i ulike områder.

Selofhads døtre

(26:33, 27:1-11, kap 36)

- I andre kulturer kunne kvinner vanligvis ikke arve land og eiendom.
- Gud gir dem denne retten hvis de ikke hadde noen bror og hvis de giftet seg med noen fra sin egen stamme.
- Tydeligvis viktig siden det nevnes tre ganger og også avslutter hele boka.

Jesus i 4. Mosebok

- ❖ Kobberslangen (kap 21) —> Joh 3:14-15
- ❖ Manna —> Livets brød (Joh 6:48-51)
- ❖ Manna + vann —> nattverden (1 Kor 10)
- ❖ Bileams profeti (24:17-19)
- ❖ Hosea —> Josva (13:16)
- ❖ Dom over vantro Israel —> Dommen
- ❖ Guds nærvær i helligdommen —> Joh 1:14
- ❖ Mellommannen Moses som går i forbønn —> Jesus er vår talsmann/advokat (1 Joh 2:1)

Tidløse sannheter og anvendelse

1. Slik som Gud var med Israel i ørkenen, er han med deg og leder deg inn til “hvilen” (Hebr. 4). Stoler du på at han kan få deg dit når du møter på motgang og demotiverende vanskeligheter? Hvordan reagerer du når du opplever å være i en “åndelig ørken”?
2. Er du fornøyd med de gavene du har fått av Gud? Søker du noe annet av egoistiske ambisjoner (Fil 2:3) eller stolthet (kap 16)?
3. Er du misfornøyd med Gud? Klager du? Over hva og til hvem? Hvordan kan du bli takknemlig? (Kol 3:15-16)